

K 25. výročí založení katedry ekonomické sociologie a psychologie na Vysoké škole ekonomické v Praze

Před 25 lety, k 1. 9. 1963, byla na fakultě řízení Vysoké školy ekonomické v Praze ustavena katedra ekonomické sociologie a psychologie jako vysokoškolské pracoviště se základním posláním rozvíjet oba tyto vědní obory v těsné vazbě na rozvoj marxisticko-leninské vědy o řízení a na ekonomické vědní obory. V té době se jednalo o první vysokoškolské pracoviště tohoto druhu u nás vůbec.

V souladu s tímto posláním bylo koncipováno i dlouhodobé zaměření jak pedagogické, tak i vědeckovýzkumné činnosti katedry.

Pokud jde o oblast pedagogické práce katedry, byla výuka obou vědních oborů zařazena v podobě předmětu ekonomická sociologie a psychologie do studijních plánů všech studijních oborů denního studia i studia při zaměstnání již v r. 1965.

V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let došlo pak k rozšíření této výuky především prostřednictvím řady specializovaných forem na jednotlivých oborech fakulty řízení i ostatních fakult Vysoké školy ekonomické v Praze. Jednalo se o speciální a volitelné předměty (sociologie a psychologie v řízení, sociologie a psychologie v zahraničním obchodě, sociologie a psychologie v dopravě a spojích), o integrované vstupy v podobě speciálních tematických bloků přednášek a seminářů začleněných do výuky jiných předmětů (ekonomika práce, vědecká organizace práce) i o podíl katedry na realizaci speciálních a diplomových seminářů v závěru studia na některých studijních oborech (ekonomika průmyslu, ekonomika práce a systémové inženýrství).

Katedra byla dále organizátorem a realizátorem některých forem postgraduálního studia. Koncem šedesátých let se jednalo o kursy sociologie a psychologie pro vedoucí hospodářské pracovníky, ve druhé polovině sedmdesátých let pak o postgraduální kursy sociologie a psychologie práce, určené především pro podnikové sociology. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se katedra v oblasti postgraduálního studia zaměřila na specializovanou přípravu odborníků pro řízení a plánování sociálního rozvoje podnikových pracovních kolektivů. Tuto formu představují kursy *Řízení sociálního rozvoje*, které byly do této doby realizovány již ve třech běžích.

Vědeckovýzkumná práce katedry byla těsně spojována s hospodářskou praxí. V souladu s jejími požadavky byla realizována řada šetření, výzkumů a analýz, mimo jiné jeden z prvních komplexně zaměřených sociologických průzkumů sociálního systému podniku (n. p. Tesla Pardubice v roce 1965) a sociální analýza pro potřeby přípravy a sestavení plánu sociálního rozvoje podnikového pracovního kolektivu (n. p. Elektro-Praga Hlinsko v letech 1973 a 1974). Tato sociální analýza byla využita Ústřední radou odborů jako podklad pro vypracování metodiky komplexních programů péče o pracovníky a katedře ekonomické sociologie a psychologie byl udělen čestný titul „Kolektiv VIII. všeodborového sjezdu“.

Vědeckovýzkumná práce katedry se dále vázala na řadu stěžejních a hlavních úkolů státního plánu základního výzkumu a státního plánu ekonomického výzkumu. V první polovině osmdesátých let v ní dominovala orientace na rozpracování analytických a prognostických přístupů k plánování sociálního rozvoje pracovních kolektivů, k řízení sociálních procesů v pracovních kolektivech a k psychické regulaci pracovní činnosti ve vazbě na formování socialistického vědomí pracujících.

Pokud jde o zahraniční kontakty, byly dlouhodobě rozvíjeny především s pracovišti *Institutu komplexních sociálních výzkumů* při Leningradské státní univerzitě, s *Institutem Karla Marxe* v Sofii, s *Vysokou školou ekonomickou* v Berlíně a s *Univerzitou Karla Marxe* v Lipsku. V jejich rámci byly realizovány některé přednáškové pobyty a vydány společné publikace. V posledním období dochází i k pokusům o společné komparativní výzkumy a šetření.

V současnosti se katedra zaměřuje především na rozpracování řady otázek souvisejících s tvorbou koncepce postavení a úlohy lidského faktoru v ekonomice ve vazbě na strategii urychlení celkového společensko-ekonomického rozvoje, intenzifikaci národního hospodářství a přestavbu hospodářského mechanismu.

Výstupy z této orientace se postupně stávají součástí učebních textů již vydaných (J. Bauerová — J. Růžička a kol.: *Sociologie a psychologie v řízení*. SPN, Praha 1986, J. Růžička a kol.: *Motivace pracovního jednání*. VŠE, Praha 1988), textů, které byly odevzdány do tisku (J. Kohout a kol.: *Řízení pracovních kolektivů*), i těch, které jsou připravovány (M. Tomšík — E. Bedrnová: *Sociologie a psychologie práce*; O. Spírek a kol.: *Aktivizace pracovního jednání*).

V oblasti vědeckovýzkumné práce jsou tyto výstupy zahrnuty do rámce řešení dílčího úkolu státního plánu ekonomického výzkumu 902-333-105/11 *Řídící pracovník a pracovní kolektiv v procesech intenzifikace rozvoje národního hospodářství*.

Líbuše Lášková